

Nr 143.

Av herr **Lundberg**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 28, med förslag till förordning angående omsättnings- och utskänkningsskatt å rusdrycker, m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 28 föreslås en höjning av sprit- och tobaksbeskattningen. Denna proposition är ett resultat av 1952 års kommitté för indirekta skatter. Motivet anges vara att skaffa ökade statsinkomster, att spritpriset skulle anpassas till dagsinkomsten och att förbrukningen genom en höjd spritbeskattning skulle begränsas. Det har även i olika sammanhang och från den s. k. oppositionen men jämväl från finansministerns sida framhållits, att den direkta skatten nu nått en höjd som man inte kan eller bör överskrida. Oppositionen fortsätter även i år med talet om skattesänkningar, och den gör det med samma envishet och andakt som rospiggen som förklarade, att den enda lagade mat jag kan med är kask.

Ingen ekonomiskt ansvarig torde kunna bestrida att staten måste ha ökade inkomster. Men har man i stort varit enig om utgifterna och motioner visar på ytterligare behov som kräver utgifter, måste staten i likhet med varje ansvarig industri- eller affärsman och enskild person även se till, att det finns ekonomiska resurser för att klara verksamheten. Den uppagerade och känslomässiga inställningen till våra direkta skatter måste betecknas som ansvarslös och skadlig.

Att spritpriset skulle avvägas och stå i en viss relation till dagsinkomsten, måste bygga på den uppfattningen, att en varas pris skulle anpassas till inkomsten vid en tidpunkt, som ligger flera år tillbaka, och sedan skulle den då givna relationen ha en bestående och en för framtiden reglerande uppgift för prissättningen. Våra förfäder fick i huvudsak oftast leva på salt, potatis, grovt bröd och lite strömming och sill; kläder och bostad skall man inte tala om. Dagsinkomsterna räckte inte till en bättre livsföring. Tanken på att i dagens läge anpassa dessa varupriser så att nuvarande dagsinkomst endast skulle räcka till att tillfredsställa liknande behov visar orimligheten i hela detta tänkesätt.

Då det gäller det höjda spritpriset som en återhållande faktor för konsumtion, torde väl ingen tillmäta detta någon större betydelse, i varje fall icke för dem som vi kallar missbrukare. Resultatet av en höjning av spritpriset kan även innebära, att anskaffningsformerna kan ändras men förbrukningen ändå ökas. Risken för ökad smuggling och hembränning måste beaktas i detta sammanhang. Ur konsumtionssynpunkt är det svårt att tro på lämpligheten och förmågan att nyttja spritpriset som regulator.

Spritskatten har redan nu en sådan storleksordning att man kan tala om nödvändigheten av ett skattestopp. Om spritpriset icke kan nedbringa konsumtionen så medför en höjd beskattning endast, att i de familjer där exempelvis familjefadern använder sprit, får familjen i övrigt vidkännas en än kraftigare inkomstminskning. Ur social och ekonomisk synpunkt kan detta icke vara försvarligt.

Det talas om att det är omöjligt att höja de direkta skatterna, men den föreslagna höjningen av spritskatten visar, att vi icke nått någon skattegräns. Anser man att vi ytterligare kan höja spritskatten och att de som betalar de ordinarie skatterna och därjämte utgifterna för spritköp skulle ha en ytterligare skattekraft, då kan man fråga: Skulle vi som är nykterister sakna eller ha en mindre skattekraft?

Ur både principiell och praktisk synpunkt kan det inte vara rimligt, att de indirekta skatterna ytterligare skall utbyggas, då de har samma karaktär och godtycklighet som när det gäller räntan. En aktiv penning- och konjunkturpolitik måste mer än nu — till dess vi finner en lämpligare ersättning för den rörliga räntan — nyttja den direkta skatten för att styra konjunkturutvecklingen och vårt ekonomiska liv. Skatteuppördens nuvarande utformning har skapat förutsättningar att hastigt kunna sänka eller höja skatteuttaget, och riksdagen kommer troligen att i framtiden tvingas till att nyttja den direkta skatten för att bättre skydda samhälls- och näringsintressena.

Det inkomstbortfall, som ett avslag på en höjd spritbeskattning innebär, bör givetvis kompenseras genom att erforderliga medel uttages genom direkt skatt. Men Kungl. Maj:t bör även allvarligt pröva frågan om en socialisering av maltbryggerierna och på så sätt öka inkomsterna.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta att avslå den av Kungl. Maj:t föreslagna skattehöjningen på spritdrycker.

Stockholm den 26 januari 1954.

John Lundberg.